

ΑΙΑΣ Ο ΛΟΚΡΟΣ

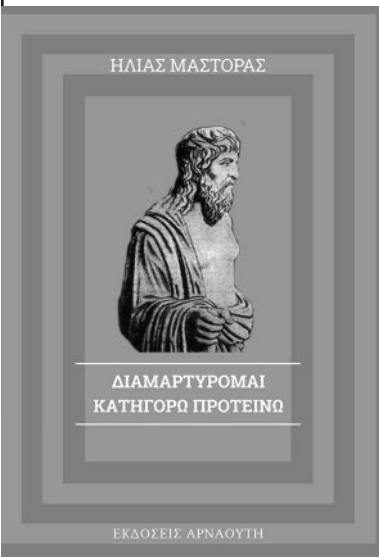
Τρίμηνη έκδοση του Συλλόγου των εν Αθήναις και Απανταχού Μαρτιναίων - Βουμελιταίων Φθιώτιδας
(και τα προερχόμενα απ' αυτό χωριά Λάρυμνα, Λούτσι, Πύργος)
Γραφεία: Σίνα & Δαφνομήλη 1Α, Αθήνα Τ.Κ. 10680

“ΚΑΙ ΤΗΝ ΨΥΧΗ ΜΟΥ ΔΙΝΩ, ΓΙΑ Τ' ΟΜΟΡΦΟ ΜΑΡΤΙΝΟ”

Έτος 13ο • Αρ. φύλλου 54 • Ιούλιος - Αύγουστος - Σεπτέμβριος 2018 • Τιμή 0,01€ • web: www.martino.gr • e-mail: aias@martino.gr

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΗΛΙΑΣ ΜΑΣΤΟΡΑΣ “ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΟΜΑΙ ΚΑΤΗΓΩΡΩ ΠΡΟΤΕΙΝΩ”

Το βιβλίο κυκλοφορεί από τις εκδόσεις ΑΡΝΑΟΥΤΗ (τηλ. 210-3630271)

Ο Νικόλαος Κ. Τασιόπουλος στο βιβλίο του "ΛΟΚΡΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΚΑΙ ΠΟΙΗΤΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ ΕΩΣ ΤΙΣ ΗΜΕΡΕΣ ΜΑΣ" γράφει για το βιβλίο και τον κ. Μάστορα [Αποσπασμα]:

Το βιβλίο αυτό είναι μια διαμαρτυρία για την επερχόμενη παρακμή. Περιλαμβάνει επιστολές και άρθρα διαμαρτυρίας για τα πολιτικά και κοινωνικά δρώμενα και καυτηριάζει την κομματική μισαλλοδοξία. Απευθύνεται δε σε όσους διαχειρίζονται τις τύχες του Έθνους, και προτρέπει τους

νέους να μην παραμένουν αδρανείς για τα πολιτικά δρώμενα της Πατρίδας καθώς η σιωπή και η ανοχή τους καθιστά και τους ίδιους συνυπεύθυνους

Μάστορας Ηλίας

Γεννήθηκε στο χωριό Βλάσση Μεσσηνίας[πλησίον του ιστορικού χωριού Μανιάκι], όπου τελείωσε το Δημοτικό. Από το 1968 διαμένει μόνιμα στη Λοκρίδα, στο χωριό Μαρτίνο. Αποφοιτώντας του οκτατάξιου Γυμνασίου Β' Αρρ. Καλαμών κατετάγη στον Στρατό όπου υπηρέτησε έξι χρόνια βάσει εγκυκλίου, η οποία του έδινε το δικαίωμα μεταγραφής στη Σχολή ΣΑΤΕΣ [Σχολή Αξιωματικών Τεχνικού Σώματος], η οποία καταργήθηκε. Εργάστηκε στο εργοστάσιο Καρβάλης & από το 1968 στο Μεταλλουργικό Εργοστάσιο της ΛΑΡΚΟ, αρχικά ως εργοδηγός Α & στην συνέχεια ως συντονιστής. Συνταξιοδοτήθηκε το 1998. Έχει ειδικά ερευνητικά ενδιαφέροντα ιστορίας και φιλοσοφίας. Επιστολές και άρθρα του έχουν δημοσιευθεί σε εφημερίδες.

Δήμητρα Γρίβα “ασπρες μαύρες καλημέρες”

Η ποιητική συλλογή κυκλοφορεί από τις εκδόσεις ΚΕΔΡΟΣ (τηλ. 2103809712)

Η διαδρομή

Μέσα απ' τη φλόγα
είδα το χαμόγελό σου να λιώνει.
Μ' αρέσει όταν σωπαίνεις,
με πηγαίνεις χρόνια πίσω,
εκεί που σε έψαχνα σε κάθε λογής πεζούλι,
σε κάθε μονοπάτι.
Είναι σαν την όψη του παππού μου καθώς
περνάει από δίπλα μου.
Έτσι έκανε, μου χαίδευε τα μαλλιά κι
έφευγε τα τελευταία χρόνια.
Πάντα θα σε ψάχνω,
ζήσαμε ένα μικρό μεγαλείο, μ' ακούς;
Μόνο εσύ άντεξες την αγάπη μου.
Με κοιτούσες και μου έλεγες «σ' αγαπώ»
όχι σαν φάντασμα, σαν ένας πρίγκιπας αληθινός.
Και εκεί που είσαι απλά μακριά μου,
εγώ θα ξέρω ότι είσαι ο μόνος που με αγάπησε
και το άντεξε.
Ποσά χρόνια μου λείπεις, ποσά χρόνια σ' αγαπώ...
Όσα είμαι, όσο ζω...

Συνέχεια στη σελίδα 2

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Ευχαριστούμε τους αναγνώστες που έστειλαν τη συνδρομή τους για το 2017. Παρακαλούμε όσους δεν την έχουν στείλει να τη στείλουν μαζί με τη συνδρομή του 2018 για να συνεχιστεί απρόσκοπτα η λειτουργία του Συλλόγου.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ 2018: 10€

ΛΟΓ/ΜΟΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ: ALPHABANK 298002320000670

IBAN: GR6001402980298002320000670

BIC: CRBAGRAA, ή στα μέλη του Δ.Σ του Συλλόγου.

ΟΙΚΟΠΕΔΑ ΕΡΗΜΙΑ, ΑΔΙΑΦΟΡΙΑ, ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΨΗ ΒΙΩΝΕΙ ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΜΑΡΤΙΝΟ

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΜΑΡΤΙΝΑΙΩΝ

«ΑΙΑΣ Ο ΛΟΚΡΟΣ»

ΣΙΝΑ Κ' ΔΑΥΦΝΟΜΗΛΗ 1Α 10680 ΑΘΗΝΑ

ΠΡΟΣ

ΔΗΜΑΡΧΟ ΛΟΚΡΩΝ κ. Ν. ΛΙΟΛΙΟ

ΑΝΤΙΔΗΜΑΡΧΟ ΛΟΚΡΩΝ κ. Ι. Κούρο

ΠΡΟΕΔΡΟ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΜΑΡΤΙΝΟΥ κ. Γ.Κ. ΜΥΘΗ

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΟ ΛΟΚΡΩΝ κ. ΚΩΝ/ΝΟ Γ. ΑΓΓΕΛΟΥΣΗ

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΟ ΛΟΚΡΩΝ κ. ΓΕΩΡΓΙΟ Κ. ΡΟΥΣΣΗ

Αθήνα, 13/7/2018

ΘΕΜΑ: ΜΑΡΤΙΝΟ – ΟΙΚΟΠΕΔΑ

Αξιότιμοι κύριοι

Σε συνέχεια πολλών σχετικών επιστολών και δημοσιευμάτων στην εφημερίδα «ΑΙΑΣ Ο ΛΟΚΡΟΣ» για το ως άνω θέμα δεν λάβαμε ποτέ απάντηση από καμία Δημοτική Αρχή. Δυστυχώς, φαίνεται ότι η τοπική αυτοδιοίκηση νοσεί βαριά και η ασθένεια της ονομάζεται «αδιαφορία».

Κύριοι,

Οι λόγοι που μας οδήγησαν να καταπιαστούμε για μια ακόμη φορά με αυτό το θέμα είναι η υπερβολική αγάπη αλλά και η πίστη μας πως αυτό το χωριό έχει μέλλον. Έχει μέλλον αρκεί να το πιστέψει εκτός από εμάς και η τοπική εξουσία που το ζωηρό της ενδιαφέρον καταναλώνεται σε ιαχές πολιτικών συγκρούσεων και όχι ανάπτυξης αυτού του τόπου.

Δεν πάει άλλο και εσείς που έχετε την Διοίκηση του χωριού αν πράγματι αγαπάτε και νοιάζεστε για αυτό τον τόπο, υλοποιήστε *Συνέχεια στη σελίδα 8*

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΝΘΗΜΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ
ΠΑΤΕΡΑ ΚΑΛΑΡΓΥΡΟΥ

Πατέρα Διονύσιε Καλάργυρε,
Μοιάζει σαν να ναι χθες που μας αποχαιρέτισες.
Δεν ξεθώριασε ούτε ένα τόνο η μορφή Σου, από τη μνήμη μας.
Είσαι δίπλα μας, κοντά μας, παρέα μας, όπου κι αν πάμε, όπου κι' αν στα-
θούμε.
Όσοι σε γνώρισαν από κοντά είναι σε θέση να εκτιμήσουν το μέγεθος της
απώλειάς Σου.

Πατέρα Διονύσιε Καλάργυρε,
Δίδασκες με το παράδειγμα Σου. Την απλότητά Σου. Την αγάπη Σου. Αλλά
ακόμη και με τη σιωπή σου.
Υπήρξες μια κορυφαία μορφή Του Ορθόδοξου Μοναχισμού, η οποία εβίωσε
Αγγελικώς και Ασκητικώς την ορθόδοξη πίστη και την Εκκλησία του Χρι-
στού.

Πατέρα Διονύσιε,
Είσαι μες στην καρδιά μας. Δεν σε ξεχνάμε.
Μας συντροφεύει η ΛΕΒΕΝΤΙΑ της ψυχής Σου.
Η Θεία Πρόνοια δε μας ξέχασε.
Στη θέση Σου έστειλε ένα ισάξιο αντικαταστάτη Σου.
Έστειλε τον Θεοφιλέστατο επίσκοπο Καισαρείας κ.κ. ΤΙΜΟΘΕΟ.

Σήμερα όλοι εμείς εδώ αισθανόμεθα την ανάγκη, σε ένδειξη αναγνωρίσεως
των προσφορών σου να του προσφέρουμε, τη μικρή αυτή «ΚΛΕΙΔΟΘΗΚΗ»
που εικονίζει τη μορφή του Μεγάλου Αλεξάνδρου, του Μεγάλου αυτού Έλ-
ληνα Στρατηλάτη σε πείσμα των εχθρών του και των δικών μας εχθρών.

Χρόνια πολλά Σεβασμιώτατε κ.κ. Τιμόθεο, για τη γιορτή Σου. Ο Θεός να σε
Συνοδεύει.

Γεώργιος Α. Πούλιος
Επίτιμος Δικηγόρος Δημοσιογράφος Ενώσεως Κυκλαδικού Τύπου

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΒΙΒΛΙΩΝ

Συνέχεια από τη σελίδα 1

Η Δήμητρα Γρίβα έλκει την καταγωγή της εκ μητρός από το Μαρτίνο Λοκρίδος, σπουδασε οικονομικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Εκτός από κάτοχος MBA και ιδιο-
κτήτρια μίας εκ των σημαντικότερων εταιριών επεξεργασίας και παραγωγής προ-
ϊόντων τσιμέντου στην Ελλάδα, αφιερώνει τον περισσότερο χρόνο της στην τέχνη
της, εισάγοντας στο ρωσικό κοινό τα τελευταία χρόνια, έναν μοναδικό τρόπο έκ-
φρασης στα ζωγραφικά της έργα, με βάση το τσιμέντο,
Η Δήμητρα ξεκίνησε αυτοδίδακτη από τότε που ήταν παιδί, συνήθιζε να πειραμα-
τίζεται με διάφορα υλικά. Ήξερε ότι θα μπορούσε να συλλάβει και να γεννήσει νέες
ιδέες και καλλιτεχνικές εκφράσεις. Ξεκίνησε μια μαθητεία με τους διάσημους Έλ-
ληνες ζωγράφους Παναγιώτη Μπελέτεκο και Κώστα Νιάρχο.
Έχοντας μεγαλώσει μέσα στο μπετόν, εξ αιτίας της οικογενειακής επιχείρησης, από
μικρό παιδί είχε μια ιδιαίτερη επαφή και γνώση του υλικού.
Μεγαλώνοντας, οι καλλιτεχνικές της ανησυχίες εκφράστηκαν μέσω αυτού του υλι-
κού και πλέον παρουσιάζει κάτι μοναδικό και πρωτοποριακό στα καλλιτεχνικά δρώ-
μενα παγκοσμίως, πίνακες από ακρυλικό χρώμα, λάδι και άλλα υλικά,
συνδυασμένα με το τσιμέντο σε μασίφ καμβά από μπετόν.
Οι πίνακές της είναι γεμάτοι ένταση και βαρύτητα, όχι μόνο εκφραστικά αλλά και
πραγματικά. Κάθε πίνακας συνοδεύεται από ένα ποίημα που χαρακτηρίζει και γε-
μίζει συναισθήματα τον πίνακα. Πολλά από τα ποιήματα κάποιων έργων της βρί-
σκονται στην παρούσα ποιητική συλλογή “Ασπρες μαύρες καλημέρες”.

ΑΙΑΣ Ο ΛΟΚΡΟΣ

Τρίμηνη έκδοση

Ιδιοκτησία:

Σύλλογος των εν Αθήναις
και Απανταχού Μαρτιναίων
“ΑΙΑΣ Ο ΛΟΚΡΟΣ”

Σίνα και Δαφνομήλη 1Α
Αθήνα 10680

Α.Φ.Μ. 9998-2875
Δ.Ο.Υ. Ι' Αθηνών
web site: www.martino.gr
e-mail: aias@martino.gr

Εκδότης:

Ο Πρόεδρος του Συλλόγου:
Αριστείδης Κ. Κούρος
Δρυάδων 40, Γαλάτσι 11146
Τηλ.: 6945818191

Διευθυντής

Θωμάς Γ. Καραμέρης
Ι. Δροσοπούλου 237, Αθήνα
Τηλ.: 6976006224
Συντάσσεται με τη βοήθεια
των μελών του Δ.Σ.

Επιμέλεια έκδοσης:

Τσουλουχάς Γιώργος
Μικράς Ασίας 8, Ξάνθη Τ.Κ. 67100
Τηλ.: 6932146695
e-mail: tsoulouhas@gmail.com
www.justweb.gr

Τα ενυπόγραφα άρθρα εκφράζουν τις
απόψεις του υπογράφοντα.
Κείμενα - επιστολές υβριστικού
περιεχομένου δε δημοσιεύονται.

8ος αγώνας Γλά Κώπαια 2018
Κάστρο Βοιωτίας

Ρουκλιώτης και Κοτ νίκησαν στο 10άρι του Γλα στο Κάστρο

Εύκολες νίκες πέτυχαν ο 25χρονος Γιώργος Ρουκλιώτης του ΑΟ «Πάνθηρες»
Γλυφάδας και η 33χρονη Tamara Κοτ από την Πολωνία, μόνιμη κάτοικος Ελ-
λάδας εδώ και 12 χρόνια, στα 10 χλμ της ακρόπολης του Γλα, ένα δρομικό γε-
γονός ενταγμένο στις πολιτιστικές εκδηλώσεις «Κώπαια» στο Κάστρο
Βοιωτίας.

Οι επιδόσεις τους, 35:35 (πολύ καλή) και 47:15 αντίστοιχα. Ακολούθησαν
στους άνδρες, 2ος ο 35χρονος Σπύρος Σιαμπάνης με 37:19 και ο αειθαλής
Λουκάς Ανέστης με 37:40.

Το βάθρο συμπλήρωσαν στις γυναίκες, 2η η 31χρονη Βάγια Κάτσανου με
47:59 και 3η η 45χρονη Σπυριδούλα Παλάντζα από την γειτονική Αλίαρτο με
48:47.

Τον αγώνα οργάνωσε για όγδοη συνεχή χρονιά με επιτυχία ο Πολιτιστικός
Εξωραιστικός Σύλλογος του όμορφου χωριού. Κινητοποίησε ένα μεγάλο
αριθμό κατοίκων, κυρίως νέα παιδιά, για την υποστήριξη της οργάνωσης. Το
γενικό πρόσταγμα είχε ο Γιώργος Τάτσης.

Το σημείο εκκίνησης και τερματισμού ορίστηκε στην πλατεία του πνευματικού
κέντρου. Ωρα η καλύτερη, 19:30 της Κυριακής. Η διαδρομή κινήθηκε επί δύο
χιλιόμετρα εντός του οικισμού. Οι δρομείς εξήλθαν και μέσω της βόρειας ανι-
σόπεδης διάβασης πέρασαν επάνω από τη Ν.Ε.Ο. Ετσι βρέθηκαν στο αγρο-
τικό περιβάλλον της Κωπαϊδας.

Εκεί συνάντησαν έντονη υγρασία. Κατευθύνθηκαν ανατολικά έως την μυκη-
ναϊκή ακρόπολη του Γλα, τη μεγαλύτερη σε έκταση από όλες αλλά μη επισκέ-
ψιμη. Περιέτρεξαν τον τεράστιο χώρο και πήραν το δρόμο της επιστροφής για
το χωριό και τον τερματισμό τους. Υστερα από 40 λεπτά αγώνα έπνευσε ένα
ελαφρύ δροσερό ρεύμα αέρα που ευνόησε όσους συνέχιζαν την προσπάθειά
τους. Υπήρχαν τρεις σταθμοί υδροδοσίας.

Τοποθετήθηκαν σε όλα τα επίκαιρα σημεία της διαδρομής «δείκτες» που οδη-
γούσαν σωστά τους δρομείς. Η σήμανση ανά χιλιόμετρο ήταν άριστη!

Ιδού οι τριάδες στις κατηγορίες: **ΑΝΔΡΕΣ - Γενικής: 1. Γιώργος Ρουκλιώτης**
1993 ΑΟ «Πάνθηρες» Γλυφάδας 35:35, **2. Σπύρος Σιαμπάνης** 1985 «My ath-
lete» 37:19, **3. Λουκάς Ανέστης** 1962 «Marathon club»/ΑΚΟΛ 37:40 - **M18-
39: 1. Μάριος Πορικός** 1982 ΑΠΣ «Τελμησσός» 39:39, **2. Ηλίας Τσιώτας**
1980 «Τραχίνα» 40:55, **3. Κώστας Βούρλος** 1987 «Δρομείς Ευβοίας» 41:00
- **M40-59: 1. Φάνης Κάτσικας** 1977 «Τραχίνα» 37:55, **2. Κώστας Ζήνδρος**
1978 ΣΚΑ Μετεώρων 39:03, **3. Σταύρος Τσόκανος** 1974 ΑΚΟΛ 40:16 –
M+60: 1. Αρης Μάρας 1946 ΑΠΣ «Απόλλων» ΔΑ 49:33, **2. Κυριάκος Σαλής**
1954 52:11, **3. Γιώργος Παναγόπουλος** 1954 ΣΔΥΜ Θήβας 54:16 – **ΓΥΝΑΙ-
ΚΕΣ – Γενικής: 1.Tamara Κοτ** 1985 Πολωνία 47:15, **2. Βάγια Κάτσανου**
1987 ΑΠΣ «Τελμησσός» 47:59, **3. Σπυριδούλα Παλάντζα** 1973 «Aliartists»
48:47 - **F18-39: 1. Ελένη Κονιαράκη** 1982 «Δρομείς Ευβοίας» 48:58, **2. Αρ-
γυρώ Βελαώρα** 1987 «Τραχίνα» 50:34, **3. Πέγκυ Παπακωνσταντίνου** 1989
«Aliartists» 53:38 – **F+40: 1. Κρίστα Κούλιου** 1969 49:41, **2. Ελένη Μω-
ραίτη** 1975 «Aliartists» 52:12, **3. Μαργαρίτα Παναγοπούλου** 1954 ΣΔΥΜ
Θήβας 53:17 – **Δρομείς κάτοικοι Κάστρου: 1ος Κώστας Βασιλείου** 1988
41:12, **2ος Νίκος Καραγιάννης** 1976 42:16, **3ος Χρήστος Ζυγογιάννης**
2002 44:59 και **1η Βασιλική Καρβούνη** 2002 55:02. Συνολικά τερμάτισαν 152
δρομείς και 12 περιπατητές.

Περισσότερα από 50 παιδιά, μαθητές δημοτικού, αγωνίστηκαν στους δύο δι-
κούς τους αγώνες. Βέβαια η καταιγίδα του μεσημεριού απέτρεψε πολλούς από
το ταξίδι έως το Κάστρο και τη συμμετοχή τους στον αγώνα.

Τα πλήρη αποτελέσματα εδώ:

<http://www.runningnews.gr/item.php?id=37593>.

ΔΩΡΕΕΣ

ΙΟΥΛΙΟΣ -ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ -ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2018

ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΙΔΕΡΗ ΜΠΩΚΟΣ	50,00
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΑΣΙΓΙΑΝΝΗΣ (USA)	50,00
ΕΥΜΟΡΦΙΑ ΦΡΑΓΚΟΥΛΗ	20,00
ΕΛΕΝΗ ΠΑΠΑΓΚΙΚΑ	20,00
ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΜΠΩΚΟΥ	20,00
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΛΟΥΤΣΙΑΣ	10,00
ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΠΑΙΩΑΝΝΟΥ	10,00

Μαρίκα Παπαγκίκα: μια σπουδαία φωνή που εκτιμήθηκε έστω και αργά

Η ιστορία της συγκλονιστικής τραγουδίστριας που πρόλαβε να ζήσει το αμερικάνικο όνειρο πριν τα χάσει όλα από το κραχ

Του Τάσου Μπρεκουλάκη

Για τη Νέα Υόρκη του πρώτου μισού του 20ού αιώνα το μέγεθος της επιτυχίας και η καλλιτεχνική αξία της Μαρίκας Παπαγκίκα ήταν τόσο μεγάλα, που είναι αδικαιολόγητη η έλλειψη πληροφοριών για τη ζωή της. Ήταν τόσο γνωστή όσο οι σύγχρονοι της σταρ, ο Jelly Roll Morton ή ο Cantor Joseph Rosenblatt (ο οποίος ήταν κι αυτός μετανάστης) και μάλιστα είχε ηχογραφήσει περισσότερα κομμάτια και από τους δύο, αλλά κανείς δεν έγραψε ένα κομμάτι γι' αυτή στις εφημερίδες της εποχής, κανείς δεν κράτησε ένα αρχείο με τις ηχογραφήσεις της ή λεπτομέρειες για τη ζωή της, αυτά που είναι γνωστά είναι πολύ γενικά και από διηγήσεις άλλων μουσικών που την γνώρισαν για λίγο. Η Παπαγκίκα δεν έκανε παιδιά (για να ενδιαφερθούν να σώσουν υλικό) και κανείς δεν ασχολήθηκε στην Ελλάδα μαζί της μέχρι το τέλος της δεκαετίας του '70, όταν ήταν αργά για αξιόπιστες μαρτυρίες, γιατί όλοι όσοι ήταν στο άμεσο περιβάλλον της (κυρίως οι μουσικοί που συνεργάστηκε) είχαν ήδη πεθάνει. Στην Ελλάδα δεν ξαναγύρισε ποτέ από το 1915 που μετανάστευσε στην Αμερική, εκεί ηχογράφησε τα τραγούδια της, εκεί γνώρισε την επιτυχία, εκεί πέθανε. Και ξεχάστηκε εντελώς για σαράντα σχεδόν χρόνια, μέχρι που ξαναγεννήθηκε το ενδιαφέρον για αυτή τη μουσική στην Ελλάδα και άρχισαν να κυκλοφορούν σε συλλογές από δίσκους 78 στροφών κομμάτια της.

Άρχισαν πολύ να εκτιμήσουν εδώ την αξία της, αλλά και πάλι, το παγκόσμιο ενδιαφέρον για τη φωνή της και τα τραγούδια της ήρθε όταν ένας Αμερικάνος, ο συλλέκτης δίσκων Ian Nagoski, ανακάλυψε το «Σμυρνέικο μινόρε» και συγκλονίστηκε από τη φωνή της.

Αυτός ήταν που άρχισε να ψάχνει μανιωδώς πληροφορίες για τη ζωή της και έκανε ολόκληρη έρευνα στην Αμερική, στα μέρη που έζησε και στην περιοχή που είχε ανοίξει το μαγαζί της. Βρήκε ελάχιστα. Ακόμα και οι (μακρinoί πλέον) συγγενείς του συζύγου της στο Μαρτίνο –από όπου καταγόταν ο Κώστας Παπαγκίκας- δεν ήξεραν περισσότερα από όσα ανακάλυψε ο Ίαν. Η ιστορία της Μαρίκας Παπαγκίκα είναι δύσκολο να αποκαλυφθεί πια με περισσότερα στοιχεία, αυτή είναι όσο πιο λεπτομερώς είναι δυνατόν ολόκληρη η πορεία της από την γέννησή της στην Κω μέχρι το τέλος της στη Νέα Υόρκη. Τα τραγούδια της είναι το μόνο που έχει απομείνει για να θυμίζει αυτή την γυναίκα που τραγουδούσε μοναδικά και πάλεψε σκληρά για να καταφέρει να επιβιώσει και να πετύχει σε έναν πολύ δύσκολο κόσμο. Η Μαρίκα Παπαγκίκα γεννήθηκε στην Κω το 1890, όταν ακόμα ήταν υπό οθωμανική κατοχή. Επίσημα στοιχεία για την ημερομηνία γέννησής της δεν υπάρχουν, εκτός από το πιστοποιητικό θανάτου της στη Νέα Υόρκη, που αναφέρει ότι γεννήθηκε την 1η Σεπτεμβρίου 1890 και πέθανε στις 2 Αυγούστου 1943. Σύμφωνα με το ίδιο πιστοποιητικό, το πατρικό της όνομα ήταν Μαρίκα Κωνσταντίνα Κασόρη. Το όνομα

του πατέρα της ήταν Αναστάσιος Κασόρης και της μητέρας της Ανθούλα Μοντούκο, αν και η ακρίβειά τους αμφισβητείται, γιατί δεν έχουν εντοπιστεί καταγεγραμμένα σε κανένα αρχείο της Κω. Η οικογένεια Κασόρη (που είχε σύγουρα και άλλη μία κόρη, την Σταματία) μετανάστευσε στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου πριν το 1900, όπου ξεκίνησε και η καριέρα της Μαρίκας ως τραγουδίστρια, τραγουδώντας στα νυχτερινά κέντρα για τις ελληνικές κοινότητες της Αιγύπτου. Εκείνη την εποχή ο ελληνισμός της Αιγύπτου, ιδιαίτερα στην Αλεξάνδρεια και στο Κάιρο, –όπως και στην Σμύρνη- είχε αναδειχθεί σε σημαντική οικονομική δύναμη, με έντονη και πλούσια κοινωνική, πνευματική και καλλιτεχνική δράση. Σε μία από τις δύο αυτές πόλεις έζησε η Μαρίκα και σε ηλικία 25 ετών –ως Μαρίκα Παπαγκίκα, παντρεμένη πλέον- έκανε τις πρώτες της ηχογραφήσεις. Ο σύζυγός της Κώστας Παπαγκίκας –ή Gus, όπως τον αποκαλούσαν στην Αμερική- γεννήθηκε στις 5 Σεπτεμβρίου 1882 στο Μαρτίνο Φθιώτιδας. Ήταν το πέμπτο από τα έξι παιδιά του Ιωάννη Παπαγκίκα, κτηματία, και της Αικατερίνης Δημάκη. Ο παππούς του, Νικόλαος Παπαγκίκας, ήταν παπάς, –έτσι προέκυψε το όνομα «Παπαγκίκας». Δεν είναι γνωστό αν στην οικογένειά του υπήρξαν άλλοι μουσικοί, ξέρουμε όμως ότι υπήρχαν πολλοί ψάλτες. Επίσης, δεν υπάρχει κανένα στοιχείο για τη ζωή του πριν τη γνωριμία του και το γάμο του με τη Μαρίκα. Το βέβαιο είναι ότι, εκτός από τη ζωή του, και η μουσική του πορεία υπήρξε συνυφασμένη με τη Μαρίκα –συμμετείχε σε τουλάχιστον σε 127 ηχογραφήσεις της γυναίκας του, παίζοντας τσίμπαλο ή σαντούρι.

Τον Δεκέμβριο του 1913, ή τον Ιανουάριο του 1914, η Μαρίκα, με τον Κώστα στο τσίμπαλο, ηχογράφησε έξι τραγούδια για τη δισκογραφική εταιρεία Gramophone Company, υπό την εποπτεία του Hugh Murtagh: «Με ξέχασες», «Μαζί σου για να κλαίω», «Η φλογέρα», «Κωνσταντίνος ο λεβέντης», «Ο στατηλάτης», «Νεράιδα του γιαλού», των οποίων οι μητρες έχουν καταστραφεί. Ο David Soffa υποθέτει ότι η Μαρίκα Παπαγκίκα, όπως και πολλοί άλλοι μουσικοί της Ανατολικής Μεσογείου στο τέλος της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, έκανε περιοδείες στα μεγάλα λιμάνια και εμφανιζόταν, προσαρμόζοντας ανάλογα το ρεπερτόριό της, στα «καφέ αμάν» της Αλεξάνδρειας, της Σμύρνης, της Κωνσταντινούπολης, της Αθήνας, του Πειραιά κ.α. Το 1915, μαζί με τον σύζυγό της, αποφασίζουν να αναζητήσουν μια καλύτερη τύχη στο Νέο Κόσμο και αποφασίζουν να μεταναστεύσουν στις ΗΠΑ, όπως και χιλιάδες άλλοι Έλληνες την ίδια εποχή. Από το 1893 και μέχρι το 1924 υπολογίζεται ότι περίπου μισό εκατομμύριο Έλληνες εγκατέλειψαν την Ελλάδα. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Αμερικάνικης Υπηρεσίας Μετανάστευσης, οι Έλληνες κατείχαν την πρώτη θέση με 9,5 αναχωρήσεις ανά 1.000 κατοίκους, με δεύτερους τους Ιταλούς με 5,8. Οι Έλληνες, κυρίως άντρες

από όλες τις παραγωγικές ηλικίες, ακόμα και ανήλικα παιδιά, έφευγαν μόνοι, χωρίς τις οικογένειές τους, αναζητώντας καλύτερη τύχη και ευκαιρίες απασχόλησης, και σκοπό να ξαναγυρίσουν μια μέρα στην Ελλάδα.

Μέσα στο πλήθος των μεταναστών ταξίδεψαν και πολλοί φορείς της μουσικής παράδοσης του τόπου: οργανοπαίχτες, ερμηνευτές, αλλά και δημιουργοί, δηλαδή συνθέτες, στιχουργοί και κειμενογράφοι, από όλες τις περιοχές του ελληνισμού. Ανάμεσά τους, η Μαρίκα Παπαγκίκα και ο σύζυγός της Κώστας. Από την Αλεξάνδρεια έρχονται στον Πειραιά, όπου στις 28 Μαρτίου 1915 επιβιβάζονται μαζί με 1.500 άλλους μετανάστες της τρίτης θέσης, στο υπερωκεάνειο «Θεμιστοκλής». Έπειτα από 24 μέρες, στις 21 Απριλίου 1915, φτάνουν στο Έλις Άιλαντ, τη νησίδα στις εκβολές του ποταμού Χάντσον στο λιμάνι της Νέας Υόρκης, όπου υποβάλλονται σε υγειονομικό έλεγχο. Έχουν πάνω τους μόλις σαράντα δολάρια και δηλώνουν προορισμό τους το Σικάγο. Η Μαρίκα δηλώνει «νοικοκυρά» και τόπο καταγωγής της την Αταλάντη Φθιώτιδας, τον ίδιο με τον σύζυγό της. Η πρόσκληση για να μπορέσουν να γίνουν δεκτοί στην Αμερική έχει γίνει από κάποιον Αθανάσιο Ιωαννίδη (ή Γιασσιμίδη;) που διαμένει στο Σικάγο. Ο Γιώργος Κατσαρός εκπρόσωπος και αυτός της πρώτης γενιάς μουσικών που μετανάστευσαν στις ΗΠΑ, θυμάται ότι, κατά την περίοδο αυτή, από το 1915 κι έπειτα, συμμετείχε σε περιοδείες μαζί με τον Κώστα και τη Μαρίκα, ενώ ο Ευάγγελος Ανδριάς αναφέρει ότι το ζευγάρι μετά το 1915 βρισκόταν στη Νέα Υόρκη και εργαζόταν σε νυχτερινά κέντρα. Το 1918, πάντως, η φωτογραφία που έχει σταλεί στον Κώστα Παπαγκίκα από τον αδερφό του Λεωνίδα Παπαγκίκας και τη σύζυγό του Αικατερίνη, γράφει ως διεύθυνση του Κώστα και της Μαρίκας «705 So(th) Halstead St. Chicago». Κατά την πρώτη αυτή περίοδο, οι Έλληνες μετανάστες έζησαν σε ένα περιβάλλον ξένο, εχθρικό και ανομοιογενές από άποψη γλωσσική, εθνική και πολιτισμική και σε εξαιρετικά δύσκολες συνθήκες –απασχολούμενοι στις πιο βαριές και δύσκολες δουλειές ως ανειδίκευτοι εργάτες- έτσι τα τραγούδια της πατρίδας τους έγιναν ένα καταφύγιο γι' αυτούς, κυρίως τα δημοτικά και τα ρεμπέτικα. Η ανάγκη τους αυτή, σε συνδυασμό με την αλματώδη εξέλιξη της νεοφανούς τεχνολογίας των δίσκων γραμμοφώνου, θα οδηγήσει στη μεγάλη άνθιση της δισκογραφίας της ελληνικής μουσικής στις ΗΠΑ, η οποία θα αρχίσει το 1896 με οκτώ ηχογραφήσεις του άγνωστου Μιχαήλ Αραχνίντζη, και θα αναπτυχθεί στις πόλεις όπου έχουν εγκατασταθεί πολλοί Έλληνες, όπως η Νέα Υόρκη και το Σικάγο. Το 1916, η κα Κούλα (Κυριακή Γιορτζή-Αντωνοπούλου, Κωνσταντινούπολη 1878-Νέα Υόρκη 1954) θα ανοίξει το δρόμο και θα γίνει η πρώτη Ελληνίδα λαϊκή τραγουδίστρια που θα ηχογραφήσει με την αμερικάνικη δισκογραφική εταιρία Columbia. Τον Φεβρουάριο του 1919, έχοντας αποκτήσει μεγάλη φήμη ανάμεσα στους Έλληνες της Αμερικής, η μεγάλη της «ανταγωνίστρια» της Μαρίκας ιδρύει (πιθανόν μαζί με άλλους) την πρώτη ελληνική δισκογραφική εταιρεία, την Orpheum. Ένα χρόνο αργότερα, ιδρύει μαζί με τον κλαρινίστα Γιάννη Κυριακάτη και δύο γερμανικής καταγωγής χρηματοδότες, την Panhellenion, με την οποία ηχογράφησε πάνω από 200 τραγούδια. Θα ακολουθήσουν πολλές ελληνικές εταιρίες στις ΗΠΑ τα επόμενα χρόνια, και ιδιαίτερα μετά το 1945. Ύστερα από την καταγραφή που πραγματοποίησε ο Richard K. Sprottswood για λογαριασμό του Πανεπιστημίου του Ιλινόις με βάση τους καταλόγους εταιρειών οι οποίες διατηρούσαν

αρχεία, προκύπτει ότι μέχρι το 1942 είχαν κυκλοφορήσει στις ΗΠΑ περίπου 4.000 δίσκοι με ελληνική μουσική, μαζί με τις επανατυπώσεις δίσκων που είχαν ηχογραφηθεί στην Ελλάδα και στη Μικρά Ασία από ελληνικές εταιρείες, αλλά και από τις αμερικάνικες Victor και Columbia. Ο Steve Frangos αναφέρει ότι σύμφωνα με την καταγραφή που έγινε από τις αμερικανικές αρχές το 1940, οι Έλληνες αποτελούσαν την δέκατη τρίτη μεγαλύτερη εθνοδοτική ομάδα στις ΗΠΑ (273.520 καταγεγραμμένοι από τις αμερικανικές υπηρεσίες) και την πέμπτη μεγαλύτερη σε συνολικές πωλήσεις δίσκων.

Σε αυτό το πλαίσιο θα γίνει και το δισκογραφικό ξεκίνημα της Μαρίκας στην Αμερική. Από τα στοιχεία που είναι γνωστά, φαίνεται ότι πραγματοποίησε την πρώτη της, δοκιμαστική, ηχογράφηση στις 19 Ιουλίου 1918 στα στούντιο της Victor Records στη Νέα Υόρκη με το τραγούδι «Με ξέχασες»-ηχογράφηση, που μάλλον απέτυχε και επαναλήφθη τρεις μήνες αργότερα (5.10.1918). Ακολουθούν, στις 4.12.1918, τέσσερις ακόμη ηχογραφήσεις, οι οποίες θα κριθούν επιτυχείς, θα πάρουν αριθμό καταλόγου και θα αποτελέσουν τους δύο πρώτους δίσκους της Παπαγκίκα στην Αμερική· πρόκειται για μια εκδοχή του «Σμυρναιικού μινόρε» και τρία δημοτικά. Το 1919 ξαναμπαίνει στο στούντιο, αυτή τη φορά της Columbia, μαζί με μια παρέα εξαιρετικών μουσικών: τον Αθανάσιο Μακεδόνα στο βιολί, τον Μάρκο Σιφνιό στο τσέλο και τον σύζυγό της Κώστα Παπαγκίκα στο τσίμπαλο. Τον Ιούλιο και τον Αύγουστο του '19 θα περάσει στη δισκογραφία 25 τραγούδια, ανάμεσά τους άλλη μία εκτέλεση του «Σμυρναιικού μινόρε», μία Σερενάτα του Σούμπερτ, το ζείμπέκικο «Τα ούλα σου» και το τραγούδι «Ne Itsoun Saidin», το πρώτο από τα πέντε που ηχογράφησε στην τουρκική γλώσσα. Η επιτυχία της θα είναι άμεση και μεγάλη, όπως προκύπτει από τις επανατυπώσεις των δίσκων και τις σχετικές διαφημιστικές καταχωρήσεις στον Τύπο της εποχής.

Η Μαρίκα Παπαγκίκα, στα 29 της χρόνια, θα γίνει η πιο αγαπημένη, ίσως, τραγουδίστρια των Ελλήνων της Αμερικής και θα μεσουρανήσει για τα επόμενα δέκα χρόνια, μέχρι το 1929. Τα δέκα αυτά χρόνια ηχογράφησε δεκάδες τραγούδια και μετακόμισε με τον σύζυγό της στη Νέα Υόρκη. Το 1923 σύμφωνα με ένα έγγραφο (Declaration of Intention) που κατέθεσε στο Ανώτατο Δικαστήριο ο Κώστας Παπαγκίκας, η διεύθυνση κατοικίας τους είναι στην 8η Λεωφόρο, αρ. 532, στο Μανχάταν. Το 1925 η Μαρίκα Παπαγκίκα και ο σύζυγός της με τις οικονομίες από τις πωλήσεις των δίσκων τους και τα έσοδα από τις περιοδείες, και αξιοποιώντας τη φήμη που είχε αποκτήσει η τραγουδίστρια, θα ανοίξουν στη Νέα Υόρκη πολυτελές κέντρο διασκέδασης με την επωνυμία «Marika's», ένα είδος «καφέ αμάν», το οποίο στεγαζόταν στον πρώτο όροφο κτιρίου που βρισκόταν στο νούμερο 215W της 34ης Οδού, ανάμεσα στην 7η και την 8η Λεωφόρο, στο Μανχάταν. Τα μαγαζιά αυτού του τύπου, τα οποία αποκαλούνταν τότε στην Αμερική «καμπαρέ», ήταν κάτι ανάλογο με τους ψυχαγωγικούς χώρους που υπήρχαν σε πολλά αστικά κέντρα της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και από το τέλος του 19ου αιώνα καταγράφονται και στην Ελλάδα με ονομασίες όπως «καφέ-σαντούρ» ή «καφωδεία» ή «ωδικά καφε-νεία».

Το «Marika's», στο οποίο η Μαρίκα κρατάει με τις εμφανίσεις της τον πρωταγωνιστικό ρόλο, αποτέλεσε πόλο έλξης όχι μόνο των Ελλήνων, αλλά και των μεταναστών διαφόρων εθνοτήτων, όπως Αλβανών, Αράβων, Βουλγάρων, Σύριων, Τούρκων και, **Συνέχεια στη σελίδα 6**

Η ΔΙΚΗ ΤΟΥ ΔΙΑΚΟΥ ΣΤΟ ΖΗΤΟΥΝΙ

Γράφει ο Παν. Γεωρ. Δημάκης
Υπεύθυνος Ιστορικού Αρχείου Ελατείας

Ο Θανάσης Διάκος, δικαίως κατετάγη, από τους ιστορικούς της Ελληνικής Επανάστασής του 1821, ως υπέρλαμπρον άστρο, στο στερέωμα των κορυφαίων Ελλήνων πολεμάρχων τού αγώνα. Ήδη, αυτό είχαν αποδεχθεί οι Έλληνες, με τα δημοτικά τραγούδια, τις διηγήσεις, αλλά κυρίως τιμώντας, τήν συνέπεια και τήν απαρασάλευτη πίστη του, στήν απελευθέρωση τού γένους. Όλα όσα συνέβησαν τον Απρίλη τού 1821, αλλά και η ηλικία, η φυσική παρουσία, η ρωμαλέα σωματοδομή, ο χώρος, η εποχή, η περήφανη στάση του, απέναντι στους δυνάστες, “ωραίος ως Έλλην”, ολοκλήρωσαν το αρχετυπικό πρότυπο, ενός Ομηρικού Έλληνα, πού ετάχθη να γίνει το σύμβολο της διπλής θυσίας, για τήν πίστη και για τήν πατρίδα.

Ο Ελληνικός λαός συνεκινήθη, οι ποιητές, λογοτέχνες, ιστορικοί, ακόμη και απλοί ερευνητές, αλλά και οι προερχόμενοι και απευθυνόμενοι, στα λαϊκά στρώματα, τεχνίτες, μεταλλουργοί, ασημουργοί (φωτο 2), οι τών

Φωτό 2

Ασημένια επιχρυσωμένη παλάσκα (Συλλ. Ε.Ι.Μ. αρ. 6936) με σφυρήλατη απεικόνιση της σύλληψης του Διάκου, δείγμα λαϊκής τέχνης της δωμοκρατίας του ανάμεσα στους αγωνιστές της επανάστασης.

στήρα τους, ακόμη και απεικόνιση τής Δίκης, όπως ο παρουσιαζόμενος σήμερα πίνακας τού Αλ. Φιλαδελφέα. Ο πίνακας αυτός, εν πολλοίς άγνωστος και μη αναφερόμενος, αποτελεί ψηφίδα και τεκμήριο, για τα περί το Διάκο γεγονότα και αξίζει να προστεθεί, στο ιστορικό καταπίστευμα της μνήμης του. Πριν όμως απ' αυτά πρέπει να δοθεί ένα ιστορικό πλαίσιο στα δραματικά γεγονότα. Στον πίνακα τού Αλ. Φιλαδελφέα απεικονίζεται η Δίκη και η καταδίκη τού Αθανασίου Διάκου, στο Ζητούνι. Ο ζωγράφος προσπαθεί να συνομιλήσει και να μας μεταφέρει, τήν ατμόσφαιρα τής δραματικής στιγμής, πού το τουρκικό ιερατείο, ο Κιοσσέ Μεχμετ, ο Ομέρ Βρυώνης και ο αμείλικτος, ορμισμένος εχθρός τού Διάκου, Χαλήλ Μπέης, περιστοιχιζόμενοι, από τις σκληρές μορφές, τών αρβανιτών αξιωματούχων, απειλούν και δικάζουν τον ήρωα[3]. Τα πρόσωπα αυτά, διαφοροποιούνται εκφραστικά, σύμφωνα και με τα ιστορικά στοιχεία, ενώ η παρουσία τους ανακαλεί τα φρικιαστικά οράματα του Ιερωνύμου Μπος. Ο Διάκος ευθυτενής, λεπτοφυής, λευκοντυμένος, απορρίπτει, με περιφρονητική κίνηση, τήν πρόταση να αλλαξοπιστήσει. Στο δάπεδο, διακρίνονται ριγμένα όπλα, στήν είσοδο απειλητικό αγριόσκυλο, με ανοικτό στόμα. Ένα λαμπρό φώς, πού εισέρχεται από το αψιδωτό διάδρομο, καταυγάζει τον ημιφωτισμένο χώρο, φώς άνοιξης, φώς λευτεριάς πού έρχεται. Ο πίνακας, είναι σχετικά άγνωστος και με μεγάλη χαρά, τον παρουσιάζουμε στους φιλόστοργους, πού οι συγκυρίες δεν τούς επιτρέπουν να τον θαυμάσουν. Πολλά και από πολλούς έχουν γραφτεί για τήν μάχη τής Αλαμάνας, αλλά η επιλογή τού Γεωργίου Κρέμου[4], ως

αφηγητού, συμπατριώτη μας, ιστορικού, ευρισκομένου χρονικά κοντά στα γεγονότα, αλλά πού και ως Γυμνασιάρχης στήν Λαμία είχε τήν ευκαιρία να συλλέξει επί τόπου, πρωτογενείς πληροφορίες, από επιζώντες τής μάχης αυτής, ως αναφέρει και ο ίδιος. Ο Γ. Κρέμος θα μας ιστορήσει (« Νεωτάτη Γενική Ιστορία ως τέταρτος τόμος συμπληρωματικός τής Γενικής Ιστορίας τού Α. Πολυζωΐδου, Εν Αθήναις 1890 »), τα στερνά τού Διάκου και θα αποκαθάρει, λαγαρίσει, το νέφος τών πληροφοριών πού σκεπάζουν τα δραματικά γεγονότα και τα θολώνουν, με αχρείαστες προσθαφαιρέσεις. Το απόσπασμα έχει ως εξής:

«...Απασα λοιπόν η δύναμις των Τούρκων επήλθε κατά τών περί τον Διάκον και Τράκαν' και ο μεν Χασάν Τομαρίτσας6 και Μεχμέτ Τσαπάρης επολιόρκησαν τούς περί τον Τράκαν εν Μουσταφάμπη, ο δε Ομέρ Βρυώνης, άπαν το ιππικόν κατά το πεδión, άπαντες οι Αλβανοί εκ τών κλιτύων Χαλκωμάτας και Δαμάστας και ο Μεχμέτ Κιοσσέ εξ Αλαμάνας, περιεκύκλωσαν τούς περί τον Διάκον, όστις καίπερ δυνάμενος να σωθή, κομισθείσης, υπό τού ιπποκόμου αυτού Ρωμάνη, τής φορβάδος Αστέρους, ού μόνον έμεινεν ακλόνητος ειπών το δη περιλάλητον « ο Διάκος δεν φεύγει », αλλά υποκαταβάς προς τον εγγύτατα τής Αλαμάνας, μέχρι τού πεδίου καθήκοντα, λόφον τών Πουριών, έστη μετά τών ολίγων, υπολειφθέντων αυτώ ανδρείων, επί τών λίθων, τών επί τής κορυφής τού λόφου, οίπινες καλούνται τα νύν, « τού Διάκου τα λιθάρια », και μεθ' ηρωϊκόν αγώνα, αιμόφυρτος, συνελήφθη δύο πληγάς λαβών. Αιχμαλωπισθέντος δε τού Διάκου (φωτό 3), έλυσαν οι περί τον Τομαρίτσαν και Τσαπάρην, τήν πολιορκίαν τών εν τω Μουσταφάμπη. Τα δε κατά τον Διάκον, μετά τήν αιχμαλωσίαν, ο μνημονευθείς Κουνούπης, εξ αυτοπτών και αυτηκόνων μαθών, διηγήσατό μοι ωδέ πως:

« Αφού έσπασαν τα πιστόλια του και το ξίφος του, συνελήφθη ο Διάκος επάνω εις τα Πουριά υπό τών Αλβανών τού Ομέρ Βρυώνη. Έπειτα τον έδεσαν και τον έβαλαν, επάνω εις μουλάρι και έφεραν εις το σεράγι, (μέγαρον) τού διοικητηρίου και επαρουσίασαν την επιούσαν μετά την αιχμαλωσίαν εις τον Χαλήλμπεην[5], όπου κατέλυσαν οι πασσάδες Κιοσές και Ομέρ Βρυώνης[6]. Εκ τούτων ο Ομέρ Βρυώνης και άλλοι πολλοί ανδρείοι Αλβανοί ελυπούντο τον Διάκον διά την ευμορφίαν του και διά την ανδρείαν και τον παρεκίνουν να γείνη Μωαμεθανός διά να σώση την ζωήν του και διορισθή πασσάς όλης της ανατολικής Ελλάδος. Αλλ' ο Διάκος μετά τον καφέ, τον οποίον τω είχαν προσφέρει, επιθέσας υπερηφάνως τον ένα πόδα επί του άλλου και στρήψας τον μύστακά του τοις απεκρίθη ούτε την θρησκείαν του αλλάσσει ούτε το γένος του προδίδει' προτιμά εκατόν φορές τον θάνατον' Διάκοι ως αυτός και πολλοί καλότεροί του είνε χιλιάδες πέραν της Αλαμάνας». Ακολούθως ιδόντες αυτόν ακατάπειστον διέταξαν να τον σουβλίσωσι και δώσαντες εις τον ίδιον την ξυλίνην σούβλαν, ήν εν οργή βαδίζων ο Διάκος έφερεν επί του ώμου του μέχρι του τότε κοπρώνος εις το ανατολικόν άκρον της Λαμίας κειμένου, όπου τώρα είνε τα κρεωπωλεία, εσουβλίσαν[7]και ανεστήλωσαν περί την 2 ώραν μ.μ. της επιούσης της συλλήψεως του ημέρας επί του τότε, ως ειρήται, κοπρώνος στρέψαντες αυτόν προς πλείονα τιμωρίαν να βλέπη προς δυσμάς, ώστε ο προς την δύσιν βαίνων ήλιος προσέβαλεν αυτόν κατά πρόσωπον. Ο δε σκόλοψ εξήλθεν εις το άνωθεν μέρος της δεξιάς ωμοπλάτης του. Περί δε τον Διάκον ετοποθέτησαν και τας κεφαλάς των εν τη ίδια μάχη φονευθέντων Ελλήνων περί τας 80, εν αίς ήσαν η γεραρά κεφαλή του Αμφίσσης Ησαΐου, του αδελφού αυτού Παπαϊωάννου, η του αδελφού του Διάκου Δημητρίου, η του Μπακογιάννη, Καλύβα, Αναγνώστου Καλοπούζου, η του Γιαννάκη Παπαχαντζή εκ Δαμάστας γυνακαδέλφου του Σπύρου Τράκα, όν αιχμαλωτίσαντες εφόνευσαν καθ' οδόν. Προς εμπαιγμόν δε επί του μετώπου εκάστης κεφαλής καθήλωσαν χάρτην μετά της επιγραφής «καπετάνος' πάσας δε τας κεφαλάς ενώπιον του Διάκου εξέδειραν. Ο δε Διάκος εκ του σκόλοπος τους μεν Τούρκους και την θρησκείαν αυτών ύβριζε, τους δε Χριστιανούς επετίμα, διότι ουδείς είχε το θάρρος να τον φονεύση δι' όπλου, όπως απαλλαγή εκ των βασάνων. Εζήτει δε πάντοτε ύδωρ' επί τέλους περί την εσπέραν της αυτής ημέρας Χριστιανός τις Βούλγαρος το γένος ιπποκόμος έχων έτοιμον τον ίππον του κυρίου του, ον την νύκτα έβοσκεν εις τα λιβάδια, σταθείς εις το μεσημβρινόν άκρον της προς άρκτον της νύν του Διάκου ονομαζομένης κειμένης πλατείας, εν ή τελείται η εβδομαδιαία αγορά, 60 περίπου βήματα μακράν επυροβόλησεν αυτόν και αμέσως ιππεύσας εξέφυγε τους φυλάσσοντας Τούρκους, οίπινες επυροβόλησαν μεν τον Βούλγαρον, αλλ' απέτυχον. Αλλ' ει και η σφαίρα διήλθε δια της δεξιάς και

αριστεράς ωμοπλάτης, ουχ ήττον ο Διάκος έτι επέζη και οδυρόμενος εκραύγαζε: «Μια στάλα νερό, . . . νερό . . . »' αλλ' ουδείς ετόλμα. Περί δε το μεσονύκτιον ο πλησίον εκεί το αρτοπωλείον του έχων Παναγιώτης Ψωμάς εκ Λαμίας πόρρωθεν εκ του παραθύρου δι' αγγείου ανηρτημένου εκ μακράς ράβδου έδωκεν αυτώ ύδωρ και αμέσως εξέπνευσεν ο ήρωας. Έμεινε δε επί του σκόλοπος το σώμα του Διάκου εξ ημέρας, καθάπερ και οι περί αυτό, ως ερρήθη, εκδεδαρμένοι κεφαλαί, άς τινάς, αν και δυσώδεις, ουδείς όμως ετόλμα να ζητήση προς ενταφιασμόν. Τέλος δε, επειδή η δυσωδία απέβη αφόρητος, ο μεν καφάσμπασης διά λακτισμάτων κατέρριψε τον ανεστηλωμένον Διάκον καταναθεματίζων αυτόν' ο δε σιδηρουργός Κεφάλας και ο Φαραδήμος κάτοικοι Λαμίας σύραντες το δυσώδες τού Διάκου σώμα, κατά διαταγήν του καφάσμπαση έρριψαν αυτό, ως ήν ανεσκολοπισμένον, εις τον τας ακαθαρσίας δεχόμενον της πόλεως και το ύδωρ της κρήνης οχετόν ονομαζόμενον «Σκατόρρευμα» όντα βήματα τινα μακράν της νυν λιθίνης γεφύρας...»

Φωτό 3 Η Σύλληψη τού Διάκου Σκένις Φ. Κόντογλου, φιλοτεχνημένη το 1950, ως ιδέα για το μνημείο, στήν Αλαμάνα, πού όμως δεν ευδοκίμησε. Η φωτο παρουσιάζει αναλογίες, με τήν σύλληψη τού Χριστού, από τήν Ρωμαϊκή σπείρα, αλλά βεβαίως τηρουμένων τών αναλογιών, πού υπερβαίνει εδώ ο καλλιτέχνης, λόγω τών πολλών ομοιοτήτων, τών δύο περιπτώσεων, στήν εξέλιξη τους, πού συντάραζαν τους πιστούς χριστιανούς.

Το κελί τού Διάκου, στο Μοναστήρι Προδρόμου, στήν Δωρίδα.

Η αναμόχλευση των ιστορικών γεγονότων της Ελληνικής Επανάστασής, είναι απαραίτητη για την οριζόντια ενημέρωση των γενεών και την στερέωση της συλλογικής, εθνικής και τοπικής ιστορικής μνήμης. Το πολύκροτο δίστιχο του Διάκου «για δεσ καιρό που διάλεξε ο χάρος να με πάρει, τώρα π' ανθίζουν τα κλαδιά και βγαζ' η γη χορτάρι» είναι από τα πλέον αναγνωρίσιμα και εκφερόμενα των Ελλήνων, συγχρόνως και μυστικό σύμβολο, που υπαινίσσεται την άνοιξη, του δουλωμένου γένους, αντάξιο των μεγάλων στιγμών της διαχρονικής μας πορείας. Το παρέλαβεν ο απλός λαός από τα χείλη του Διάκου και το έβαλε στα χείλη όλων των Ελλήνων.

[1] Το Ζητούνι (αργότερα Λαμία) υπήρξε το ισχυρότερο πολιτικό, στρατιωτικό και διοικητικό κέντρο, στην Ρούμελη, το οποίο ποτέ δεν κατόρθωσαν να καταλάβουν, οι επαναστατημένοι Έλληνες, κυρίως λόγω της ισχυρής και συγκροτημένης τουρκικής πλειοψηφίας, αλλά και γιατί στρατοπέδευαν εκεί, τα τουρκικά σώματα, συνεπικουρούμενα από τις τουρκικές δυνάμεις της Θεσσαλίας. Το Ζητούνι περιελήφθη τελικά στο Ελληνικό κράτος στις 21 Ιουν. του 1832 ενώ οι περισσότεροι Τούρκοι, απεχώρησαν τον Μάρτιο του 1833. Ο Prinz Von Hermann Pükler – Muscau (Entre l Europe et l' Asia Bruxelles 1840) μας περιγράφει την όψη του Ζητουνίου λίγα χρόνια μετά, πολύ κοντά στα γεγονότα το 1836, καθώς και το σαραϊ του Χαλίλ-Μπέη, όπου εσύρθη δέσμιος ο Διάκος. Το σχετικό απόσπασμα του κειμένου έχει ως εξής «... επισκέφθηκα τον μόνο αξιοθαύμαστο χώρο που διαθέτει αυτή η άθλια πόλη του Ζητουνίου αναφερόμενος στον Ελληνικό στρατώνα που ήταν παλιά το σεράϊ του Πασά, ο οποίος παρουσιάζει μία μοναδικότητα στο συνδυασμό υψηλών και χοντρών πέτρινων τοιχωμάτων με ζωγραφισμένα και διακοσμημένα ελαφριά ξύλινα τμήματα. Θολωτές στέγες από μολύβι (σ.σ. κουμπέδες), ξεκουράζονταν πάνω σε ξύλινα δοκάρια• δάπεδα με κενά στις σανίδες τους τα **Συνέχεια στη σελίδα 7**

Κάθε φωτογραφία... χίλιες αναμνήσεις

1937 Δημοτικό Σχολείο Μαρτίνου εκδρομή στους Δελφούς

1958 Καθαρή Δευτέρα στη κεντρική πλατεία του Μαρτίνου

1959 Στο ακορντεόν ο Νικόλαος Μαγιάκας, στο βιολί Γεώργιος Καραμέρης, ο Γαμπρός Νικόλαος Παπαγκίκας στη Λάρυμνα για την παραλαβή της νύφης Ελένης Σταματάκη

Γεώργιος Ψωρομύτας

Η Ελένη Σταματάκη από την Λάρυμνα στο νέο της περιβάλλον στο Μαρτίνο

Πριν το 1960. Πάσχα της οικογένειας Λεωνίδα Παπαγκίκα

Στην εορτή της Αγίας Παρασκευής στη Λάρυμνα συγγενείς και φίλοι του Ν. Παπαγκίκα

Στο γάμο του Νικολάου Τράκου ο Κωνσταντίνος Λυβέρας μεταφέρει τους καλεσμένους.

Δημοτικό Σχολείο Μαρτίνου 1938

Σύνταγμα περίπου 1935 . Από αριστερά: Άγνωστος, Χρήστος Νυδριώτης , Κωνσταντίνος Α.Κούρος

Οινούσες Ναυτό - πρόσκοποι. Από αριστερά: Ιωάννης Στεφ. Μπρεκουλάκης, Θωμάς Γ. Καραμέρης, Αριστείδης Κ. Κούρος

Αθλητικός ποδοσφαιρικός όμιλος "Ο ΟΠΟΥΝΤΙΟΣ "

Ιδρύθηκε το 1932 με πρωτοβουλία του Λεωνίδα Νικ. Καράλη ο οποίος σε νεαρή ηλικία είχε ασχοληθεί με τον αθλητισμό και μάλιστα ήταν Αθλητής Ελευθέρας Πάλης. Ποδοσφαιριστές του ΟΠΟΥΝΤΙΟΥ την εποχή εκείνη ήταν:

- 1.Καράλης Λεωνίδας του Νικ.
- 2.Τράκος Κωνσταντίνος του Αλεξ.
- 3.Σίδερης Γεώργιος του Σπύρου
- 4.Ματζιώρος κωνσταντίνος
- 5.Ματζιώρος Γεώργιος
- 6.Μπάτσιος Κωνσταντίνος Αθ. (Νικόας)
- 7.Χίνης Κωνσταντίνος
- 8.Καράλης Αθανάσιος του Νικ.
- 9.Σίδερης κωνσταντίνος του Σπύρου

Με την κήρυξη του Β' Παγκόσμιου πολέμου το 1940 ο ΟΠΟΥΝΤΙΟΣ σταμάτησε να αγωνίζεται.

Το έτος 1956 έγινε επανίδρυση της ομάδας με την ίδια επωνυμία. Το νέο Δ.Σ. απαρτίζεται από τους:

- 1.Φόρτη Δημήτριο, Πρόεδρο
- 2.Ζάχαρη Ιωάννη, Αντιπρόεδρο
- 3.Μαρκογιάννη Γεώργιο, Αντιπρόεδρο
- 4.Δημάκη Γεώργιο, Γραμματέα
- 5.Τράκο Βασίλειο, Ταμεία

6.Καραμέρη Γεώργιο, Σύμβουλο

Από το έτος 1956 μέχρι το 2014 ο ΟΠΟΥΝΤΙΟΣ συνεχίζει να αγωνίζεται σε ερασιτεχνικές κατηγορίες.

Από το 2014 μέχρι το 2018 αγωνίζεται στην Γ' Εθνική Κατηγορία, μόνη ομάδα του Ν. Φθιώτιδας σε αυτή την κατηγορία.

Ποδοσφαιριστές του ΟΠΟΥΝΤΙΟΥ με το νέο ξεκίνημα ήταν:

Γαρδικιώτης Νικόλαος, Κωτσαλάς Νικόλαος του Κ., Κωτσαλάς Ιωάννης του Αρ., Κωτσαλάς Δημήτριος Ιων., Μπέρδος Γεώργιος Σταμ., Μάστορας Ιωάννης Αθ. (έπαιξε και στον Λεβαδιακό), Τράκος Δημήτριος Νικ., Παναγιώτου Κωνσταντίνος Γ., Παναγιώτου Γεώργιος Μιχ., Παπακωνσταντίνου Χρήστος Κ., Γκιώνης Γεώργιος, Νικολόπουλος Παναγιώτης, Καραίσκος Δημήτριος Κ., Μαζιώτης Ανδρέας, Μπομπουφ, Πίτας Κωνσταντίνος, Σταματάκης Άγγελος Ηλ., Ρούσης Παναγιώτης Κ. (έπαιξε και Λαμία), Δάρρας Αθανάσιος Γ., Δάρρας Αθανάσιος Αλ., Μπέρδος Σταύρος (επαιξε και στον Λεβαδιακό).

Βασίλειος Τράκος

Μαρίκα Παπαγκίκα: μια σπουδαία φωνή που εκτιμήθηκε έστω και αργά

Συνέχεια από τη σελίδα 3

ιδιαίτερα, Αρμενίων, αλλά και πολλών Αμερικανών. Τα επόμενα χρόνια θα ανοίξουν αρκετά ανάλογα μαγαζιά στην ελληνική και στην εβραϊκή περιοχή, στην γέφυρα του Μανχάταν, σε απόσταση τριών και τεσσάρων τετραγώνων από το μαγαζί της Μαρίκας. Το 1925, πάντως, στον πέμπτο ήδη χρόνο της ποταπαγόρευσης, χώροι ψυχαγωγίας όπως το «Marika's», με κοσμοπολίτικο χαρακτήρα και ακροατήριο διαφορετικών εθνοτήτων και κοινωνικών τάξεων, λειτουργούσαν και ως παράνομα ποτοπωλεία. Η Μαρίκα, παράλληλα με τη μεγάλη επιτυχία που γνώριζε με τις εμφανίσεις της στο «Marika's», συνεχίζει την πορεία της στη δισκογραφία. Το 1925 ηχογράφησε 23 τραγούδια (18 στην Columbia και 5 στην Victor), και το 1926 άλλα 8, μεταξύ των οποίων και μια εξαιρετική εκτέλεση του τραγουδιού «Μες στου Συγγρού τη φυλακή». Τα επόμενα χρόνια κυκλοφορεί δίσκους μόνο με την Columbia, και συγκεκριμένα 10 τραγούδια το 1927, 24 το 1928, 12 το 1929 (ανάμεσά τους και αριστουργηματικά σμυρναϊκού ύφους ρεμπέτικα όπως τα: «Τι σε μέλει εσέ-νανε», «Γκελ γκελ», «Θα σπάσω κού-πες», «Μήλο μου και μανταρίνι» κ.α.). Στα τέλη της δεκαετίας του 1920, καταγράφεται και η συνεργασία της Μαρίκας Παπαγκίκα με το θίασο της «Οπερέτας Παντοπούλου», ηχογραφεί τα τραγούδια «Φωτιά και νιάτα» του Θεόφραστου Σακελλαρίδη, ρεμπέτικου ύφους, και «Το τρελοκόριτσο» (και τα δύο τον Οκτώβριο του 1928, στην Columbia). Στο «Τρελοκόριτσο» τραγουδάει μαζί με τον Μάκη Καρνέρη, ηθοποιό και τραγουδιστή του θιάσου.

Την ίδια χρονιά, και συγκεκριμένα στις 13 Νοεμβρίου 1928, ο Κώστας Παπαγκίκας καταθέτει αίτηση πολιτογράφησης για την

απόκτηση της αμερικάνικης υπηκοότητας, όπου δηλώνει διεύθυνση κατοικίας ίδια με τη διεύθυνση του «Marika's» (34η Οδός, νούμερο 215W, Νέα Υόρκη). Προφανώς μένουν πλέον σε διαμέρισμα που βρισκόταν πάνω από το μαγαζί τους. Η οικονομική κρίση που ξέσπασε το 1929 έμελλε να έχει ως συνέπεια τη ριζική αλλαγή του σκηνικού στη ζωή της Μαρίκας, όπως εξάλλου και ολόκληρης της αμερικανικής κοινωνίας. Σύμφωνα με τις αφηγήσεις του Γιώργου Κατσαρού, που βρισκόταν πλάι της και τα καλά και τα δύσκολα χρόνια, το κραχ του χρηματιστηρίου, που ξεκίνησε στις 24 Οκτωβρίου του 1929, τη λεγόμενη «Μαύρη Πέμπτη», και η διεθνής οικονομική ύφεση που ακολούθησε, την συμπαρέσυρε, μαζί με χιλιάδες άλλους πολίτες, στην ολοκληρωτική καταστροφή:

«Α, η Μαρίκα Παπαγκίκα πέθανε, είναι πολλά χρόνια τώρα. Όταν ήρθε η δυστυχία η μεγάλη, που είχαμε το λεγόμενο αμερικάνικο depression, δυστυχία, έφερε μια κατάσταση... αυτή την εποχή ήτανε μια κατάσταση που ο κόσμος ο περισσότερος έχασε τις περιουσίες του, τα σπίτια του, τα λεφτά του. Κι αρρώστησε η γυναίκα από τη στεναχώρια της γιατί ήτανε... ζούσε τόσο πλουσιοπάροχα, είχε το σπίτι της, είχανε όλες τις ευκολίες, και αφού 'ρτε η δυστυχία –πολλοί άνθρωποι που εχαθήκανε από τη στεναχώρια τους- και αρρώστησε και μας άφησε χρόνια». Οι κόποι και οι οικονομίες δέκα ετών του ζευγαριού που είχε κυνηγήσει το όνειρο, «the American dream», αναζητώντας μια καλύτερη ζωή στο Νέο Κόσμο, εξανεμίστηκαν. Ύστερα από περίπου πέντε χρόνια επιτυχημένης πορείας, το «Marika's» έκλεισε. Η Μαρίκα έχασε όλη της την περιουσία· το σοκ που υπέστη ήταν μεγάλο και δεν συνήλθε ποτέ από αυτό. Η απομάκρυνσή της από την δισκογραφία, με εξαίρεση μια μικρή παρουσία το 1937,

είναι ενδεικτική της ψυχικής της κατάπτωσης –αν και θα πρέπει βέβαια να συνεκτιμηθεί με τις δραματικές επιπτώσεις που είχε η παγκόσμια κρίση και στη δισκογραφία. Την περίοδο αυτή οι αμερικανικές δισκογραφικές εταιρείες περιορίζουν δραστικά την παραγωγή τους έως και 75%, ενώ από τα πρώτα ήδη χρόνια της δεκαετίας του 1930 καλύπτουν, κατά το μεγαλύτερο μέρος, το ελληνικό ρεπερτόριο με ανατυπώσεις δίσκων που παράγονται στην Ελλάδα. Παράλληλα, βέβαια, μετά το 1929, στην αμερικάνικη κοινωνία αλλά και στις ελληνικές κοινότητες των ΗΠΑ καταγράφονται αξιοσημείωτες κοινωνικές, ιδεολογικοπολιτικές και αισθητικές αλλαγές, οι οποίες αποτυπώνονται και στις επιλογές των δισκογραφικών εταιρειών και στις μουσικές προτιμήσεις της εποχής.

Πάντως, για τη ζωή της Παπαγκίκα από το 1929 μέχρι το 1937, όταν επανεμφανίζεται για λίγο στη δισκογραφία, δεν διαθέτουμε άλλη πληροφορία παρά μόνο ότι μετακόμισε με τον σύζυγό της στο Στέιτεν Αϊλαντ, μια σαφώς «φθηνότερη» περιοχή από τον τόπο της προηγούμενης κατοικίας τους, και μένουν σε ιδιόκτητο διαμέρισμα. Παραμένει επίσης άγνωστο πώς ζούσαν με τον Κώστα και εάν εξακολουθούσαν να εργάζονται ως μουσικοί σε περιοδείες ή σε κέντρα. Το 1937, πιθανότατα από πρωτοβουλία του Τέτου Δημητριάδη, υπεύθυνου για το ελληνικό ρεπερτόριο της εταιρείας Orthophonic (θυγατρική της RCA Victor), η Μαρίκα –σε ηλικία 47 ετών και ύστερα από απουσία οχτώ χρόνων- μπαίνει για τελευταία φορά στο στούντιο προκειμένου να ηχογραφήσει τέσσερα τραγούδια πατριωτικού περιεχομένου, όπου σε όλα αναγράφεται ως «συνθέτης».

Τα τελευταία χρόνια της ζωής της έζησε με τον Κώστα στο 198 της Λεωφόρου Λίλυ Ποντ, στο Σάουθ Μπητς του Στέιτεν

Αϊλαντ της Νέας Υόρκης. Η σπουδαία τραγουδίστρια έφυγε από τη ζωή σε ηλικία 53 ετών, στις 2 Αυγούστου 1943, στο νοσοκομείο του Στέιτεν Αϊλαντ, όπου νοσηλεύονταν από τις 15 Ιουλίου. Ο Κώστας πέθανε τέσσερα χρόνια αργότερα, στις 12 Οκτωβρίου 1947. Ηχογράφησε συνολικά 239 τραγούδια (τόσα έχουν εντοπιστεί), έναν ιδιαίτερα μεγάλο αριθμό για τα μέτρα της εποχής. «Η Μαρίκα ήταν μία απ' τις περίφημες, μια από τις πιο ωραίες βυζαντινές τραγουδίστριες στα ρεμπέτικα, στα τζιβαέρια, στα σμυρναϊκά και στα δημοτικά» είχε πει για αυτή ο Γιώργος Κατσαρός. Ο Κατσαρός έκανε και μια ενδιαφέρουσα παρατήρηση σχετικά με την ποιότητα και το χρώμα της φωνής της Μαρίκας, η οποία στο πάλκο ελάχιστα σχέση είχε με αυτή που ακούμε στους δίσκους 78 στροφών. Ακούγοντας τους δίσκους με τη φωνή της Μαρίκας, αποκάλυψε με έκπληξη ότι δεν ήταν αυτή η πραγματική της φωνή (που ήταν πολύ ανώτερη). Λόγω των τεχνικών ατελειών του συστήματος ηχογράφησης δεν ήταν δυνατό να αποτυπωθούν με ακρίβεια οι φωνές που κινούνταν σε υψηλές περιοχές συχνότητας, όπως των υψίφωνων και των τενόρων. Οι φωνές αυτές παραμόρφωναν το κέρι ηχογράφησης, με αποτέλεσμα να αλλοιώνονται σε ουσιαστικό βαθμό. Παρ' όλα αυτά, παρέμεινε η διασημότερη και πλέον αγαπημένη τραγουδίστρια των Ελλήνων της Αμερικής.

(Όλες οι πληροφορίες είναι από την έρευνα του Παναγιώτη Κουνάδη από το βιβλίο που συνόδευε τη συλλογή με τα τραγούδια της Μαρίκας Παπαγκίκα στη σειρά «Οι φωνές του ρεμπέτικου» (2012), και από το βιβλιαράκι που συνοδεύει την συλλογή «Marika Papagika-The Further the flame, the worse it burns me: Greek Folk Music in New York City, 1919-1928»).

Πηγή: www.lifo.gr

ΤΟ ΝΟΗΜΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Ο άνθρωπος ανέκαθεν ήθελε να βρει το νόημα, την ουσία της ζωής, γι' αυτό συχνά ρωτάει: Ποιο είναι το νόημα της ζωής; Ποιος είναι ο σκοπός της; Υπάρχει σκοπός;

Έτσι ο ένας βρίσκει το νόημα της ζωής στον ευδαιμονισμό. «Ψυχή μου φάει, πие και ευφραίνου», ο άλλος στη γνώση, στην πίστη στο Θεό ή σε κάποια ιδεολογία, ο τρίτος σε κάποιο σκοπό κλπ. και πορεύονται στη ζωή πιστεύοντας ότι ανακάλυψαν το νόημα της. Είναι όμως έτσι;

-Από τι δρα το ζώο, το θηλαστικό, ως συγγενής του ανθρώπου; Δε δρα ως ανάγκη, ως ορμή για την αυτοσυντήρηση και την αναπαραγωγή, για την επιβίωση και την εξασφάλιση του είδους; Η δράση για την εξασφάλιση της ζωής είναι αποτέλεσμα του σκοπού ή της ανάγκης;

Η ορμή του ζώου για την τροφή ή το ετερόφυλο είναι πρόδηλο ότι γεννιέται από την ανάγκη. Στην προσπάθεια για την ικανοποίησή της το ζώο συγκρούεται με τον ανταγωνιστή. Η δράση όμως αυτή συμβαίνει ως νόμος.

Η ορμή και η δράση για την τροφή ή το ετερόφυλο, ως αποτέλεσμα της ανάγκης, είναι αυθόρμητη. Δεν επιδιώκει κάποιο σκοπό το ζώο. Όταν ικανοποιείται η ανάγκη αυτοσυντήρησης και αναπαραγωγής, γίνεται ικανό και δημιουργικό αλλά και όταν πεθαίνει, ως αποτέλεσμα της σύγκρουσης ή της πείνας, εξασφαλίζεται η δημιουργική διαδικασία.

Μέσα από την ικανοποίηση ή όχι της ανάγκης που εκδηλώνεται ως ορμή δημιουργίας, γεννιέται και χάνεται ο κόσμος, οι μορφές της ύπαρξης. Η γέννηση και ο θάνατος συμβαίνουν αυθόρμητα, ως τάξη. Όταν υπάρχει αυθόρμητη δράση υπάρχει ελευθερία, δεν υπάρχει σκοπός. Το ένα αποκλείει το άλλο. Γιατί σκοπός σημαίνει όριο, περιορισμός, ενώ η φυσική ανάγκη, η ορμή της ζωής, δρα δημιουργικά ως τάξη, αυθόρμητα. Έτσι δρα η πραγματικότητα, ως ανάγκη.

-Από τι δρα ο άνθρωπος;

Ως φυσική οντότητα δεν δρα όπως το ζώο; Η δράση του δεν είναι αποτέλεσμα της ανάγκης επιβίωσης και εξασφάλισης της ζωής; Όμως ο άνθρωπος διαφέρει από το ζώο, γιατί σκέφτεται. Η φυσική ανάγκη, η ορμή, με την σκέψη- λέξη μετατρέπεται σε επιθυμία, μέσα από την μνήμη, για το ευχάριστο, για το περισσότερο. Η σκέψη λέει «θέλω κι άλλο από αυτό που μου άρεσε». Έτσι η ανάγκη

επιβίωσης γίνεται επιθυμία, σκοπός και αποτέλεσμα.

Η δράση για την επιδίωξη του σκοπού όμως προκαλεί ανταγωνισμό για το ποιος θα κερδίσει, ποιος θα επιβληθεί, ποιος θα κυριαρχήσει.

Ο ανταγωνισμός των υλικών συμφερόντων αλλά και των ιδεών, των ιδεολογιών, των πίστεων, των ιδανικών είναι αυτός που έχει φέρει την ανθρωπότητα σε αδιέξοδο. Αποτέλεσμα του ανταγωνισμού είναι η βία, ο φόβος και ο πόνος.

Ο αγώνας επομένως για το σκοπό είτε αυτός είναι υλικός -πλούτος, δόξα, κύρος- είτε «πνευματικός» -γνώση, αγάπη, ελευθερία, δικαιοσύνη, αρετή- δεν έχει καταφέρει να δαμάσει την βία, τον πόλεμο ούτε να φέρει την ειρήνη στη γη γιατί δρα ανταγωνιστικά, χωριστικά.

Μπορεί επομένως να έχει νόημα μια τέτοια δράση που προκαλεί στον άνθρωπο όλο και περισσότερη βία, όλο και περισσότερο φόβο, όλο και περισσότερο πόνο, όλο και περισσότερη δυστυχία και αθλιότητα;

Πότε επομένως μπορεί να έχει νόημα η ζωή;

Η ζωή φαίνεται να έχει νόημα όταν συνειδητοποιήσουμε ότι όπως την ζούμε, δεν έχει νόημα.

Όταν δηλαδή δούμε πραγματικά ότι το κυνήγι για το ευχάριστο και το περισσότερο που γίνεται σκοπός και αποτέλεσμα είναι αυτό που προκαλεί την βία, το φόβο και τον πόνο.

Όταν νιώσουμε «στο πετσί μας» ότι σημασία δεν έχει να έχουμε λίγα ή πολλά πράγματα ή γνώσεις αλλά μάλλον όταν κατανοήσουμε βαθιά μέσα μας ότι η διαδικασία συσσώρευσης γίνεται ψυχολογική λειτουργία ως αποτέλεσμα ανασφάλειας. Και όση περισσότερη ασφάλεια ζητάμε μέσα από τα υλικά και τα άυλα πράγματα, τόσο μεγαλύτερη ανασφάλεια υπάρχει.

Όταν αυτό το κατανοήσουμε, φαίνεται να σταματάει η διαδικασία συσσώρευσης ως ψυχολογική λειτουργία, γιατί γίνεται βίωμα ότι η κίνηση αυτή οδηγεί σε αδιέξοδο, σε φαύλο κύκλο. Όταν βλέπεις ότι μπροστά σου υπάρχει γκρεμός σταματάς, κάνεις πίσω γιατί βλέπεις το αδιέξοδο. Τότε αρκείσαι στα απολύτως αναγκαία πράγματα - υλικά ή «άυλα» γιατί υπάρχει ελευθερία. Έτσι σταματάει από μόνο του το κυνήγι για το ευχάριστο και το περισσότερο, για ασφάλεια αφού καταλαβαίνεις ότι δεν έχει νόημα. (Αν συνεχίσεις το κυνήγι σημαίνει ότι δεν θέλεις να δεις την αλήθεια).

Επομένως, αν έχει νόημα η ζωή, είναι όταν: Προσεγγίζεις τις σχέσεις σου με τα πρόσωπα, τα πράγματα, τις ιδέες, την φύση με ελεύθερη διάθεση και όχι με προκατάληψη.

Αν έχει νόημα η ζωή είναι όταν:

Εκτελείς την εργασία, το έργο ή την πράξη αυθόρμητα με διάθεση προσφοράς και όχι ανταμοιβής, ιδιοτέλειας, πλουτισμού ή αναρρίχησης στο αξίωμα.

Αν έχει νόημα η ζωή, είναι όταν:

Βλέπεις τον ενθουσιασμό των παιδιών όταν παίζουν ανέμελα στις αλάνες και τα γήπεδα ή όταν είναι αναγκασμένα να δουλεύουν σκληρά για την επιβίωσή τους και νιώθεις την χαρά ή την δοκιμασία τους ή όταν βλέπεις τον άρρωστο, τον πεινασμένο, το γέρο, τον ανήμπορο και τον στηρίζεις ή όταν συμμετέχεις στη χαρά και τον πόνο του πλησίον του αδελφού, του γείτονα ή του τρίτου.

Αν έχει νόημα η ζωή, είναι όταν:

Βλέπεις τα ζώα, την ώρα που διεκδικούν την τροφή τους ή όταν βλέπεις την φροντίδα, την στοργή, την αφοσίωση της μάνας προς τα παιδιά της, που γίνεται ακόμα και θυσία για την ζωή τους.

Αν έχει νόημα η ζωή, είναι όταν:

Βλέπεις τα δέντρα, το πράσινο χορτάρι, τα λουλούδια ανθισμένα ή τις μέλισσες, τις πεταλούδες και τα άλλα ζουζούνια να έχουν στήσει το χορό του έρωτα, το χορό της ζωής ή τα χελιδόνια, τους γλάρους, τα πουλιά να πετούν, να χορεύουν, να τραγουδούν τον ύμνο της δημιουργίας.

Αν έχει νόημα η ζωή, είναι όταν:

Περπατάς στο δρόμο και αισθάνεσαι το ανάλαφρο βοριαδάκι να χαϊδεύει το πρόσωπό σου ή όταν σε χτυπάει το παγωμένο ξεροβόρι και δεν αντιστέκεσαι, δεν βαρυγκωμάς ή όταν την νύχτα βλέπεις τον έναστρο ουρανό και ζεις το μεγαλείο του Σύμπαντος ή όταν κολυμπάς στη θάλασσα και απολαμβάνεις τον ήλιο, το φως, το νερό, την αλμύρα και το φρέσκο ιώδιο.

Όταν έχεις επίγνωση αυτού που συμβαίνει γύρω και μέσα σου τότε ζεις πραγματικά.

Αν έχει επομένως νόημα η ζωή, είναι όταν:

Παρατηρείς, προσέχεις όλη την κίνηση της φύσης, της ζωής, τους ανθρώπους, τα ζώα, τα πουλιά, τα φυτά, τα πράγματα, τις σκέψεις, τις επιθυμίες. Όταν παρατηρείς όλα αυτά, χωρίς να διαλέγεις το ένα ή το άλλο, χωρίς να συσσωρεύεις μνήμη, ευχάριστη ή δυσάρεστη. Τότε, υπάρχει ελευθερία από την σκέψη, την ευχαρίστηση, την βία, το φόβο, τον πόνο, από το παρελθόν. Τότε δρα η πραγματικότητα. Υπάρχει πραγματική επικοινωνία με το περιβάλλον, την φύση, την ζωή, τον άνθρωπο γιατί δεν υπάρχει το εγώ, ο εαυτός, αλλά ελευθερία. Όταν υπάρχει ελευθερία δρα η νοημοσύνη.

ΝΙΚΟΣ Ι. ΣΤΕΦΑΝΟΥ

ΑΠΟ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ «Η ΖΩΗ ΜΑΣ ΕΙΝΑΙ ΨΕΥΤΙΚΗ»
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΠΑΡΤΖΟΥΛΙΑΝΟΥ ΤΗΛ.2103835421

Η ΔΙΚΗ ΤΟΥ ΔΙΑΚΟΥ ΣΤΟ ΖΗΤΟΥΝΙ

Συνέχεια από τη σελίδα 6 σκεπάζουν χρυσωμένα ταβάνια• είναι πολύ πιθανό όλ' αυτά να πρόσφεραν ένα πολύ γραφικό σύνολο τότε, σήμερα που ένα μέρος του χώρου είναι γκρεμισμένο, ο διάκοσμος και τα χρώματα, έχουν ξεβάψει, τα χρυσωμένα ταβάνια έχουν καπνιστεί...». Η περιγραφή αυτή καταγράφει ένα κτίριο που έχει εγκαταλειφθεί στην τύχη του ίσως επειδή υπήρξε η τουρκοφωλιά, όπου ο Διάκος, αλλά και οι άλλοι, άκουσαν την απόφαση του τουρκικού ιερατείου, για το ανόσιο, ανάξιο τέλος του και αντάξιο της ανατολικής θηριωδίας και βαναυσότητας.

[2] Αλέξανδρος Θ. Φιλαδελφεύς. Αρχαιολόγος, συγγραφέας, ζωγράφος, γεννήθηκε το 1867. Εσπούδασε φιλολογία στο ΕΘΝ. ΚΑΠ. ΠΑΝ. Αθηνών, όπου διετέλεσε από το 1825 υφηγητής και συνέχισε στο Πανεπιστήμιο της Λειψίας αργότερα. Έφορος Αρχαιοτήτων στην Κόρινθο και στην Νικόπολη. Του αποδίδεται η επινώση της μεθόδου αφής της Ολυμπιακής φλόγας. Ως ζωγράφος εσπούδασε στην Ακαδημία του Μονάχου στην Βαυαρία, μαθητής του Ν. Γύζη. Προσάρμοσε στα ελληνικά δεδομένα, τις κατευθύνσεις της Γερμανικής Σχολής και του ρεύματος των καλουμένων «Ναζαρηνών» των οποίων θεωρητικός υπήρξε ο Θείρισιος. Έχει ζωγραφίσει σκηνές εκ της Γραφής, του Εθνικού Αγώνα, της σύγχρονης Ελληνικής ζωής, και την τοιχογραφία στον Άγιο Γεώργιο Καρύκη Αθηνών «Άφες τα παιδιά ελθείν προς εμέ» ο πίνακας του αυτός που παριστά τον Διάκο, ακούοντας την καταδίκη του εις θάνατον, επιλοτεχνήθη

κατά την ώριμη ζωγραφική του περίοδο.

[3] Αριστερά-Δεξιά τον κρατούν σφικτά δύο τούρκοι Τσάμηδες, μάλιστα τον ένα πριν τον είχε τραυματίσει ο ίδιος ο Διάκος στην μάχη.(Γ. Γαζή Λεξικόν Χ. Περραιβός Απόμν.Πολ. Σελ.95)

[4] Γ. Κρέμος από το Στείρι Βοιωτίας (1839-1926) Ιστορικός, αφηγητής Παν. Αθηνών, με σπουδές στο Πανεπιστήμιο της Λειψίας, Γυμνασιάρχης Ιωνιδείου Σχολής στον Πειραιά κλπ. Ως Γυμνασιάρχης στη Λαμία, πρωτοστάτησε στην συγκρότηση επιτροπής (1876) ανεγέρσεως Μνημείου του Αθ. Διάκου στην Λαμία, το οποίο τελικώς εστήθη στην ομώνυμη πλατεία. Ο Γ. Κρέμος, υπήρξε εκ των αξιοπιστών, ιδιαίτερα για τα συμβάντα στην Στερεά Ελλάδα, ενώ η εντοπιότητα και ευθυκρισία του, η επί τόπου συλλογή τεκμηρίων και πληροφοριών του, τον καταξιώνει ως τον εγκυρότερον αφηγητή.

[5] Ο ισχυρός γαιοκτήμων Χαλίλ Μπέης, γαμπρός του Αλή Πασά, διοικητής του Ζητουνίου κατείχε τεράστιες εκτάσεις, στο κάμπο του Σπερχειού, «εντεύθεν», κυρίως σε ρυζοχώραφα, αλλά και κτίσματα, αγροικίες, αποθήκες, μύλους, που εκποιήθηκαν αργότερα, από την χήρα του και τον γιό του Τεφήκ. Προς απελπισίαν βεβαίως των δυστυχών κολλήγων και παρακεντέδων που τα καλλιεργούσαν και έβλεπαν τα αρπακτικά σμήνη, των νέων τσιφλικάδων, να εφορμούν και να αντικαθιστούν τους τυράννους. Οι λεγόμενοι αυτοί «ετερόχθονες» πλησιέστερα στις νέες κρατικές δομές, κατάφεραν να αρπάξουν τα κρατικά τσιφλίκια και να δημιουργήσουν

δυναστείες, διαμορφώνοντας και τη νέα κοινωνική διαστρωμάτωση, όπου οι κολλήγοι παρέμειναν «γαιοσκώληκες», θεριζόμενοι από τις λοιμικές νόσους, την ελονοσία και την έλλειψη ποικιλιακής διατροφής, που έφερε και την άγνωστη σήμερα νόσο «πάθος» τής Γκούσης (βρογχοκήλης) (Γ. Αινιάν Απομνημονεύματα σελ. 81, αυτά όμως υπερβαίνουν τον χώρο και τον στόχο της παρούσης εργασίας.

[6] Ο Κιοσσέ-Μεχμέτ πασάς, κεχαγιάς του Χουρσίτ, διοικητής των τουρκικών δυνάμεων, με 8000 άνδρες και επιλέκτους τουρκαλβανούς, υπό τον Ομερ-Βρυώνη παλαιό σύντροφο του Διάκου, στην αυλή του Αλή-Πασά, ιππείς από την Θεσσαλία και Σαρακιούλιδες της Μακεδονίας, με επικεφαλής τους Χασάν-Τομαρίτσα, Μεχμέτ Τσαπάρη, Τελεχά Μπέη Φεζο, συγγενή του Αλή Πασά κ.α.

[7] Ο Ανασκολοτισμός, αρχαία μέθοδος βασανιστικού θανάτου, αναφέρεται και από τον Ηρόδοτο ως πρακτική των Περσών. Οι Ρωμαίοι, τον αντικατέστησαν με την σταύρωση, ενώ οι τούρκοι επανήλθαν στον ανασκολοτισμό, ως μέθοδο εκφοβισμού των υποδούλων. Ο Ξέρξης (ΗΡΟΔ VIIS 238) όταν αντίκρισε την σωρό του Λεωνίδα «εκέλευσε αποταμόντα την κεφαλήν, ανασταυρώσαι...». Παρά τα κωδικοποιημένα και στην εποχή αυτή πολεμικά έθιμα, σεβασμού προς τούς πεσόντες αντιπάλους, οι τούρκοι εδώ ετήρησαν την διδασκαλία, ως βάρβαροι ανοτολίτες.

Τερζής Αντώνιος
Χημ. Μηχ/κός